

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг

(Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1995, N 28, ст.205) (Вводиться в дію Постановою ВР N 266/95-ВР від 06.07.95, ВВР, 1995, N 28, ст.206) (В редакції Законів N 227/96-ВР від 06.06.96, ВВР, 1996, N 33, ст.155 N 1776-III від 01.06.2000, ВВР, 2000, N 38, ст.315) (Із змінами, внесеними згідно із Законами N 1927-III від 13.07.2000, ВВР, 2000, N 38, ст.316 N 2156-III від 21.12.2000, ВВР, 2001, N 7, ст.34 N 2746-III від 04.10.2001, ВВР, 2002, N 5, ст. 32 N 380-IV від 26.12.2002, ВВР, 2003, N 10-11, ст.86 N 860-IV від 22.05.2003, ВВР, 2003, N 37, ст.300 N 1344-IV від 27.11.2003, ВВР, 2004, N 17-18, ст.250 N 2056-IV від 06.10.2004, ВВР, 2005, N 1, ст.23 N 2285-IV від 23.12.2004, ВВР, 2005, N 7-8, ст.162 N 2505-IV від 25.03.2005, ВВР, 2005, N 17, N 18-19, N 2756-VI ст.267

від 02.12.2010) (У тексті Закону слова "Міністерство економіки України" в усіх відмінках замінено словами "центральний орган виконавчої влади з питань економічної політики" у відповідному відмінку згідно із Законом N 860-IV

від 22.05.2003) (У тексті Закону слова "суб'єкт підприємницької діяльності" у всіх відмінках і числах замінено словами "суб'єкт господарювання" у відповідному відмінку і числі згідно із Законом N 2756-VI

від 02.12.2010)

Цей Закон визначає правові засади застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг. Дія його поширюється на усіх суб'єктів господарювання та їх господарські одиниці, які здійснюють розрахункові операції у готівковій та/або безготівковій формі.

Встановлення норм щодо незастосування реєстраторів розрахункових операцій у інших законах, крім Податкового кодексу України, не допускається.

(Преамбула в редакції Закону N 2756-VI від 02.12.2010) **Розділ I**

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

(Статтю 1 виключено на підставі Закону N 2756-VI від 02.12.2010)

Стаття 2. У цьому Законі терміни вживаються у такому значенні:

фіскальні функції - здатність реєстраторів розрахункових операцій забезпечувати одноразове занесення, довготермінове зберігання у фіскальній пам'яті, багаторазове зчитування і неможливість зміни підсумкової інформації про обсяг розрахункових операцій, виконаних в готівковій та/або в безготівковій формі (із застосуванням платіжних карток, платіжних чеків, жетонів тощо), або про обсяг операцій з купівлі-продажу іноземної валюти;

реєстратор розрахункових операцій - пристрій або програмно-технічний комплекс, в якому реалізовані фіскальні функції і який призначений для реєстрації розрахункових операцій при продажу товарів (наданні послуг), операцій з купівлі-продажу іноземної валюти та/або реєстрації кількості проданих товарів (наданих послуг). До реєстраторів розрахункових операцій відносяться: електронний контрольно-касовий апарат, електронний контрольно-касовий реєстратор, комп'ютерно-касова система, електронний таксометр, автомат з продажу товарів (послуг) тощо;

розрахункова операція - приймання від покупця готівкових коштів, платіжних карток, платіжних чеків, жетонів тощо за місцем реалізації товарів (послуг), видача готівкових коштів за повернутий покупцем товар (ненадану послугу), а у разі застосування банківської платіжної картки - оформлення відповідного розрахункового документа щодо оплати в безготівковій формі товару (послуги) банком покупця або, у разі повернення товару (відмови від послуги), оформлення розрахункових документів щодо перерахування коштів у банк покупця;

електронний контрольно-касовий апарат - реєстратор розрахункових операцій, який додатково забезпечує попереднє програмування найменування і ціни товарів (послуг) та облік їх кількості, друкування розрахункових та інших звітних документів. У цьому Законі до електронних контрольно-касових апаратів відносяться також торговельні автомати або інше подібне устаткування, що призначене для операцій з продажу товарів (послуг) без видачі покупцю чека, іншого звітного документа за готівкові кошти чи їх замітники - жетони, картки платіжних систем або інші замітники грошей, без участі фізичної особи, яка контролює здійснення оплати таких товарів (послуг);

(Абзац п'ятий статті 2 із змінами, внесеними згідно із Законом N 2156-III від 21.12.2000)

комп'ютерно-касова система - реєстратор розрахункових операцій, виконаний із застосуванням комп'ютерних засобів, який додатково виконує технологічні операції, визначені сферою його застосування, і забезпечує друкування розрахункових та інших звітних документів;

електронний контрольно-касовий реєстратор - реєстратор розрахункових операцій, який додатково забезпечує облік кількості реалізованих товарів (послуг) найменування, друкування розрахункових та інших звітних документів;

(Абзац сьомий статті 2 із змінами, внесеними згідно із Законом N 2156-III від 21.12.2000)

електронний таксометр - реєстратор розрахункових операцій, який додатково забезпечує попереднє програмування тарифів за проїзд та облік вартості наданих послуг з перевезень пасажирів;

автомат з продажу товарів (послуг) - реєстратор розрахункових операцій, який в автоматичному режимі здійснює видачу (надання) за готівкові кошти або із

застосуванням платіжних карток, жетонів тощо товарів (послуг) і забезпечує відповідний облік їх кількості та вартості;

Державний реєстр реєстраторів розрахункових операцій - перелік моделей реєстраторів розрахункових операцій та їх модифікацій, які відповідають вимогам нормативних актів України, сертифіковані у державній системі сертифікації на відповідність вимогам діючих державних стандартів і дозволені для застосування у сфері, визначеній цим Законом;

фіскальна пам'ять - запам'ятовуючий пристрій у складі реєстратора розрахункових операцій, призначений для одноразового занесення, зберігання і багаторазового зчитування підсумкової інформації про обсяг розрахункових операцій, яку неможливо змінити або знищити без пошкодження самого пристрою;

виробник - суб'єкт господарювання, який виробляє реєстратори розрахункових операцій і є власником конструкторсько-технологічної та програмної документації або відповідної ліцензії на їх виготовлення;

постачальник - виробник або суб'єкт господарювання, який за договором з виробником організує продаж, технічне обслуговування і ремонт реєстраторів розрахункових операцій;

центр сервісного обслуговування - суб'єкт господарювання, який за договором з постачальником надає послуги щодо введення в експлуатацію, технічного обслуговування, гарантійного, післягарантійного ремонту реєстраторів розрахункових операцій;

розрахунковий документ - документ встановленої форми та змісту (касовий чек, товарний чек, розрахункова квитанція, проїзний документ тощо), що підтверджує факт продажу (повернення) товарів, надання послуг, отримання (повернення) коштів, купівлі-продажу іноземної валюти, надрукований у випадках, передбачених цим Законом, і зареєстрований у встановленому порядку реєстратором розрахункових операцій або заповнений вручну;

розрахункова книжка - належним чином зброшурована та прошнурована книжка, зареєстрована в органах державної податкової служби України, що містить номерні розрахункові квитанції, які видаються покупцям у визначених цим Законом випадках, коли не застосовуються реєстратори розрахункових операцій;

книга обліку розрахункових операцій - прошнурована і належним чином зареєстрована в органах державної податкової служби України книга, що містить щоденні звіти, які складаються на підставі відповідних розрахункових документів щодо руху готівкових коштів, товарів (послуг);

фінансова санкція - грошова сума, що стягується за порушення вимог цього Закону з суб'єктів господарювання за місцем їх реєстрації до відповідного місцевого бюджету;

(Абзац дев'ятнадцятий статті 2 виключено на підставі Закону N 2156-III від 21.12.2000)

уповноважений банк - банк, зареєстрований на території України, який має ліцензію Національного банку України на проведення валютних операцій і здійснює валютний контроль за операціями суб'єктів господарювання, що проводять операції з купівлі-продажу іноземної валюти на підставі агентських угод з цим банком;

фіскальний режим роботи - режим роботи опломбованого належним чином реєстратора розрахункових операцій, який забезпечує безумовне виконання ним фіскальних функцій;

(Абзац двадцять перший статті 2 із змінами, внесеними згідно із Законом N 2756-VI від 02.12.2010)

фіскальний звітний чек - документ встановленої форми, надрукований реєстратором розрахункових операцій, що містить дані денного звіту, під час друкування якого інформація про обсяг виконаних розрахункових операцій заноситься до фіскальної пам'яті;

фіскальний звіт - документ встановленої форми, надрукований реєстратором розрахункових операцій, що застосовується для реєстрації операцій з купівлі-продажу

іноземної валюти, який містить дані про виконані операції з початку робочої зміни касира;

денний звіт - документ встановленої форми, надрукований реєстратором розрахункових операцій, що містить інформацію про денні підсумки розрахункових операцій, проведених з його застосуванням;

контрольна стрічка - документ, надрукований або створений в електронній формі реєстратором розрахункових операцій, який містить копії надрукованих цим реєстратором розрахункових документів, а для документів в електронній формі додатково фіскальні звітні чеки;

(Абзац двадцять п'ятий статті 2 із змінами, внесеними згідно із Законом N 2756-VI від 02.12.2010)

місце проведення розрахунків - місце, де здійснюються розрахунки із покупцем за продані товари (надані послуги) та зберігаються отримані за реалізовані товари (надані послуги) готівкові кошти, а також місце отримання покупцем попередньо оплачених товарів (послуг) із застосуванням платіжних карток, платіжних чеків, жетонів тощо;

модем - окремий або у складі реєстратора розрахункових операцій пристрій, призначений для передачі копії сформованих реєстратором розрахункових операцій розрахункових документів і фіскальних звітних чеків в електронній формі по дротових або бездротових каналах зв'язку, до складу якого входить пам'ять для тимчасового зберігання цих копій.

(Статтю 2 доповнено абзацом згідно із Законом N 2756-VI від 02.12.2010) **Розділ II**
ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ РОЗРАХУНКІВ

Стаття 3. Суб'єкти господарювання, які здійснюють розрахункові операції в готівковій та/або в безготівковій формі (із застосуванням платіжних карток, платіжних чеків, жетонів тощо) при продажу товарів (наданні послуг) у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг зобов'язані:

1) проводити розрахункові операції на повну суму покупки (надання послуги) через

зареєстровані, опломбовані у встановленому порядку та переведені у фіскальний режим роботи реєстратори розрахункових операцій з роздрукуванням відповідних розрахункових документів, що підтверджують виконання розрахункових операцій, або у випадках, передбачених цим Законом, із застосуванням зареєстрованих у встановленому порядку розрахункових книжок;

2) видавати особі, яка отримує або повертає товар, отримує послугу або відмовляється від неї, розрахунковий документ встановленої форми на повну суму проведеної операції;

3) застосовувати реєстратори розрахункових операцій, що включені до Державного реєстру реєстраторів розрахункових операцій, з додержанням встановленого порядку їх застосування;

4) забезпечувати цілісність пломб реєстратора розрахункових операцій та незмінність його конструкції та програмного забезпечення;

5) у разі незастосування реєстраторів розрахункових операцій у випадках, визначених цим Законом, проводити розрахунки з використанням книги обліку розрахункових операцій та розрахункової книжки з додержанням встановленого порядку їх ведення, крім випадків, коли ведеться облік через електронні системи прийняття ставок, що контролюються у режимі реального часу Державним казначейством України;

(Пункт 5 статті 3 із змінами, внесеними згідно із Законом N 2746-III від 04.10.2001)

6) забезпечувати зберігання використаних книг обліку розрахункових операцій та розрахункових книжок протягом трьох років після їх закінчення;

7) подавати до органів державної податкової служби звітність, пов'язану із застосуванням реєстратора розрахункових операцій та розрахункових книжок, не пізніше 15 числа наступного за звітним місяця;

8) реалізовувати товари (надавати послуги) за умови наявності цінника на товар (меню, прейскуранта, тарифу на послугу, що надається) у грошовій одиниці України;

9) щоденно друкувати на реєстраторах розрахункових операцій (за виключенням автоматів з продажу товарів (послуг)) фіскальні звітні чеки і забезпечувати їх зберігання в книгах обліку розрахункових операцій;

10) друкувати або створювати в електронній формі на реєстраторах розрахункових операцій (за виключенням автоматів з продажу товарів (послуг)) контрольні стрічки і забезпечувати їх зберігання протягом трьох років;

(Пункт 10 статті 3 із змінами, внесеними згідно із Законом N 2756-VI від 02.12.2010)

11) проводити розрахункові операції через реєстратори розрахункових операцій з використанням режиму попереднього програмування найменування, цін товарів (послуг) та обліку їх кількості;

12) вести у порядку, встановленому законодавством, облік товарних запасів на складах та/або за місцем їх реалізації, здійснювати продаж лише тих товарів, які відображені в такому обліку, за винятком продажу товарів особами, які відповідно до законодавства оподатковуються за правилами, що не передбачають ведення обліку обсягів реалізованих товарів (наданих послуг);

(Пункт 12 статті 3 в редакції Закону N 2156-III від 21.12.2000)

13) забезпечувати відповідність сум готівкових коштів на місці проведення розрахунків сумі коштів, яка зазначена в денному звіті реєстратора розрахункових операцій, а у випадку використання розрахункової книжки - загальній сумі продажу за розрахунковими квитанціями, виданими з початку робочого дня;

14) вводити в експлуатацію, проводити технічне обслуговування, ремонтувати реєстратори розрахункових операцій через центри сервісного обслуговування у встановленому порядку;

15) надавати покупцю товарів (послуг) за його вимогою чек, накладну або інший письмовий документ, що засвідчує передання права власності на них від продавця до покупця з метою виконання вимог Закону України "Про захист прав споживачів".
Порушення цього правила тягне за собою відповідальність, передбачену зазначеним законом, але не може бути підставою для застосування до порушника адміністративних

чи фінансових санкцій, передбачених законодавством з питань оподаткування.

(Статтю 3 доповнено пунктом 15 згідно із Законом N 2156-III від 21.12.2000)

Стаття 4. Уповноважені банки, що здійснюють операції з купівлі-продажу іноземної валюти, а також суб'єкти господарювання, які здійснюють ці операції на підставі агентських угод з уповноваженими банками, зобов'язані:

1) проводити операції з купівлі-продажу іноземної валюти, змінювати курс валюти відповідно до порядку, встановленого Національним банком України;

2) проводити операції з купівлі-продажу іноземної валюти через зареєстровані, опломбовані у встановленому порядку та переведені у фіскальний режим роботи реєстратори розрахункових операцій з роздрукуванням у двох примірниках розрахункових документів, що підтверджують виконання цих операцій;

3) зберігати протягом робочої зміни другий примірник розрахункового документа, що підтверджує здійснення операції;

4) застосовувати у встановленому порядку лише ті реєстратори розрахункових операцій, що включені до Державного реєстру реєстраторів розрахункових операцій;

5) видавати особі, яка купує або продає іноземну валюту, перший примірник розрахункового документа на повну суму операції;

6) здійснювати операції з купівлі-продажу іноземної валюти тільки за рахунок коштів банку;

7) забезпечувати відповідність готівкових коштів та іноземної валюти на місці проведення операцій з купівлі-продажу іноземної валюти даним фіскального звіту;

8) проводити технічне обслуговування і ремонт реєстраторів розрахункових операцій у встановленому порядку;

9) забезпечувати цілісність пломб реєстраторів розрахункових операцій, а також незмінність програмно-технічних засобів, що реалізують фіскальні функції.

Стаття 5. На період виходу з ладу реєстратора розрахункових операцій та здійснення його ремонту або у разі тимчасового, але не більше 72 годин (7 робочих днів), відключення електроенергії проведення розрахункових операцій здійснюється з використанням книги обліку розрахункових операцій та розрахункової книжки або із застосуванням належним чином зареєстрованого резервного реєстратора розрахункових операцій.

(Частина перша статті 5 із змінами, внесеними згідно із Законом N 2156-III від 21.12.2000)

У разі виходу з ладу реєстратора розрахункових операцій, що застосовується для реєстрації операцій з купівлі-продажу іноземної валюти, облік цих операцій та формування розрахункових документів здійснюється у порядку, встановленому Національним банком України.

Стаття 6. Облік товарних запасів фізичною особою - підприємцем ведеться у порядку, визначеному чинним законодавством, а юридичною особою (її філією, відділенням, іншим відокремленим підрозділом) - у порядку, визначеному відповідним національним положенням (стандартом) бухгалтерського обліку. Облік ведеться з урахуванням особливостей, встановлених для суб'єктів малого підприємництва. Обов'язок із ведення обліку товарних запасів не застосовується до осіб, які відповідно до законодавства оподатковуються за правилами, що не передбачають ведення обліку придбаних або проданих товарів.

(Стаття 6 в редакції Закону N 2156-III від 21.12.2000; із змінами, внесеними згідно із Законом N 2756-VI від 02.12.2010)

Стаття 7. Порядок реєстрації, опломбування та застосування реєстраторів розрахункових операцій, що застосовуються для реєстрації розрахункових операцій за товари (послуги), встановлюється Державною податковою адміністрацією України.

Порядок реєстрації, опломбування та застосування реєстраторів розрахункових операцій, що застосовуються для реєстрації операцій з купівлі-продажу іноземної валюти, встановлюється Державною податковою адміністрацією України за погодженням з Національним банком України.

Стаття 8. Форма, зміст розрахункових документів, порядок реєстрації та ведення розрахункових книжок, книг обліку розрахункових операцій, а також форма та порядок подання звітності, пов'язаної із застосуванням реєстраторів розрахункових операцій або використанням розрахункових книжок, встановлюються Державною податковою адміністрацією України.

Форма, зміст та порядок ведення розрахункових документів, а також форма та порядок подання звітності, пов'язаної із застосуванням реєстраторів розрахункових операцій при здійсненні операцій з купівлі-продажу іноземної валюти, встановлюються Національним банком України за погодженням з Державною податковою адміністрацією України.

Стаття 9. Реєстратори розрахункових операцій та розрахункові книжки не застосовуються:

1) при здійсненні торгівлі продукцією власного виробництва та наданні послуг підприємствами, установами і організаціями усіх форм власності, крім підприємств торгівлі та громадського харчування, у разі проведення розрахунків у касах цих підприємств, установ і організацій з оформленням прибуткових і видаткових касових ордерів та видачею відповідних квитанцій, підписаних і завірених печаткою у встановленому порядку;

(Пункт 1 статті 9 в редакції Закону N 2746-III від 04.10.2001)

2) при виконанні усіх банківських операцій (крім операцій з купівлі-продажу іноземної валюти);

3) при виконанні операцій з купівлі-продажу іноземної валюти у разі, якщо ці операції виконуються у касах уповноважених банків з оформленням розрахункових документів відповідно до нормативних актів Національного банку України;

4) при продажу проїзних і перевізних документів із застосуванням бланків суворого обліку на залізничному (крім приміського) та авіаційному транспорті з оформленням розрахункових і звітних документів та на автомобільному транспорті з видачею талонів, квитанцій, квитків з нанесеними друкарським способом серією, номером, номінальною вартістю, а також при продажу білетів державних лотерей через електронну систему прийняття ставок, що контролюється у режимі реального часу Державним казначейством України, та квитків на відвідування культурно-спортивних і видовищних закладів;

(Пункт 4 статті 9 із змінами, внесеними згідно із Законом N 2156-III від 21.12.2000)

5) при продажу товарів (наданні послуг) фізичними особами - підприємцями, які сплачують фіксований податок;

*(Статтю 9 доповнено пунктом 5 згідно із Законом N 2156-III від 21.12.2000; в редакції Законів
04.10.2001, N 2756-VI від 02.12.2010)*
N 2746-III від

6) при продажу товарів (наданні послуг) фізичними особами - підприємцями, які сплачують єдиний податок;

*(Статтю 9 доповнено пунктом 6 згідно із Законом N 2156-III від 21.12.2000; в редакції Законів
04.10.2001, N 2756-VI від 02.12.2010)*
N 2746-III від
(Пункт 7 статті 9 виключено на підставі Закону N 2756-VI від 02.12.2010)

8) при продажу товарів (крім підакцизних) (наданні послуг) особами, які отримали пільговий торговий патент для продажу товарів (надання послуг) відповідно до Податкового кодексу України
;

*(Статтю 9 доповнено пунктом 8 згідно із Законом N 2156-III від 21.12.2000; в редакції Закону
02.12.2010)*
N 2756-VI від

9) при здійсненні фізичними особами торгівлі продуктовими або промисловими товарами за готівкові кошти на ринках, якщо такі фізичні особи сплачують ринковий збір відповідно до законодавства;

(Статтю 9 доповнено пунктом 9 згідно із Законом N 2156-III від 21.12.2000)

10) при продажу у кіосках, з лотків та розносок газет, журналів та інших видань, листівок, конвертів, знаків поштової оплати, якщо питома вага такої продукції становить понад 50 відсотків загального товарообігу за відсутності продажу алкогольних напоїв та підакцизних непродовольчих товарів, а також при продажу жетонів та проїзних квитків у касах метрополітену;

(Статтю 9 доповнено пунктом 10 згідно із Законом N 2746-III від 04.10.2001)

11) при продажу води, молока, квасу, олії та живої риби з автоцистерн, цистерн, бочок та бідонів; страв та безалкогольних напоїв у їдальнях і буфетах загальноосвітніх навчальних закладів і професійно-технічних навчальних закладів під час навчального процесу;

(Статтю 9 доповнено пунктом 11 згідно із Законом N 2746-III від 04.10.2001)

12) якщо в місці отримання товарів (надання послуг) операції з розрахунків у готівковій формі не здійснюються (оптова торгівля тощо);

(Статтю 9 доповнено пунктом 12 згідно із Законом N 2056-IV від 06.10.2004)

13) при продажу товарів у системах електронної торгівлі (комерції).

(Статтю 9 доповнено пунктом 13 згідно із Законом N 2056-IV від 06.10.2004)

Стаття 10. Перелік окремих форм та умов проведення діяльності у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг, яким дозволено проводити розрахункові операції без застосування реєстраторів розрахункових операцій з використанням розрахункових книжок та книг обліку розрахункових операцій, а також граничний розмір річного обсягу розрахункових операцій з продажу товарів (надання послуг), при перевищенні якого застосування реєстраторів розрахункових операцій є обов'язковим, встановлюються Кабінетом Міністрів України за поданням центрального органу виконавчої влади з питань економічної політики і Державної податкової адміністрації України. Розрахункові книжки не застосовуються у випадках здійснення підприємницької діяльності, визначених статтею 9 цього Закону.

(Стаття 10 із змінами, внесеними згідно із Законом N 2156-III від 21.12.2000)

Стаття 11. Терміни переведення суб'єктів господарювання на облік розрахункових операцій у готівковій та безготівковій формі (із застосуванням платіжних карток, платіжних чеків, жетонів тощо) із застосуванням реєстраторів розрахункових операцій встановлюються Кабінетом Міністрів України за поданням центрального органу виконавчої влади з питань економічної політики, Державної податкової адміністрації України та Національного банку України.

Розділ III

ОБОВ'ЯЗКОВІ ВИМОГИ ДО РЕЄСТРАТОРІВ РОЗРАХУНКОВИХ ОПЕРАЦІЙ, ЇХ ТЕХНІЧНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ ТА РЕМОНТУ

Стаття 12. На території України у сферах, визначених цим Законом, дозволяється реалізовувати та застосовувати лише ті реєстратори розрахункових операцій вітчизняного та іноземного виробництва, які включені до Державного реєстру реєстраторів розрахункових операцій та конструкція і програмне забезпечення яких відповідає конструкторсько-технологічній та програмній документації виробника.

Реєстратор розрахункових операцій, що створює контрольну стрічку в електронній формі, повинен забезпечувати неможливість спотворення або знищення даних про проведені розрахункові операції, копій розрахункових документів, які на ній містяться, можливість ідентифікації зазначеного реєстратора на такій стрічці.

(Статтю 12 доповнено новою частиною згідно із Законом N 2756-VI від 02.12.2010)

Положення про Державний реєстр реєстраторів розрахункових операцій, а також Положення про порядок технічного обслуговування та ремонту реєстраторів розрахункових операцій затверджуються Кабінетом Міністрів України за поданням центрального органу виконавчої влади з питань економічної політики та Державної податкової адміністрації України.

Стаття 13. Вимоги щодо реалізації фіскальних функцій реєстраторами розрахункових операцій для різних сфер застосування встановлюються Кабінетом Міністрів України.

(Частина перша статті 13 із змінами, внесеними згідно із Законом N 2156-III від 21.12.2000)

Вимоги щодо реалізації фіскальних функцій реєстраторів розрахункових операцій, що застосовуються для обліку та реєстрації операцій з купівлі-продажу іноземної валюти, встановлюються Державною податковою адміністрацією України та Національним банком України.

Порядок перевірки реєстраторів розрахункових операцій, у тому числі реєстраторів розрахункових операцій, що застосовуються для обліку та реєстрації операцій з

купівлі-продажу іноземної валюти, на відповідність вимогам щодо реалізації фіскальних функцій встановлюється Державною податковою адміністрацією України.

Особа, яка відповідно до положень статті 9 цього Закону має право вести облік доходів та витрат у відповідних книгах без застосування реєстраторів розрахункових операцій, має право використовувати власні реєстратори розрахункових операцій без їх переведення у фіскальний режим роботи. При цьому при виникненні спору між контролюючим органом та такою особою щодо обсягу продажу, що дозволяє такій особі користуватися пільгами, визначеними статтею 9 цього Закону, враховуються документи, що є продуктом цих власних реєстраторів розрахункових операцій.

(Статтю 13 доповнено частиною згідно із Законом N 2156-III від 21.12.2000)

Вимоги щодо створення контрольної стрічки в електронній формі в реєстраторах розрахункових операцій та модемів для передачі даних встановлюються Державною податковою адміністрацією України.

(Статтю 13 доповнено частиною п'ятою згідно із Законом N 2756-VI від 02.12.2010)

Стаття 14. Центри сервісного обслуговування зобов'язані:

1) проводити свою діяльність відповідно до Положення про порядок технічного обслуговування та ремонту реєстраторів розрахункових операцій;

2) у разі виходу з ладу реєстратора розрахункових операцій забезпечувати відновлення його роботи протягом 72 годин;

3) при здійсненні технічного обслуговування або ремонту реєстраторів розрахункових операцій забезпечувати відповідність їх конструкції та програмного забезпечення конструкторсько-технологічній та програмній документації виробника.

Розділ IV

КОНТРОЛЬ ЗА ДОДЕРЖАННЯМ ПОРЯДКУ ПРОВЕДЕННЯ РОЗРАХУНКІВ

Стаття 15. Контроль за додержанням суб'єктами господарювання порядку проведення

розрахунків за товари (послуги), інших вимог цього Закону здійснюють органи державної податкової служби України шляхом проведення планових або позапланових перевірок згідно із законодавством України.

(Частина перша статті 15 із змінами, внесеними згідно із Законом N 2156-III від 21.12.2000)

Контроль за додержанням суб'єктами господарювання порядку виконання операцій з купівлі-продажу іноземної валюти здійснюють Національний банк України, органи державної податкової служби України шляхом проведення оперативних перевірок.

Стаття 16. Контролюючі органи мають право відповідно до законодавства здійснювати планові або позапланові перевірки осіб, які підпадають під дію цього Закону.

Планова перевірка здійснюється органами, уповноваженими законом нараховувати або стягувати податки і збори (обов'язкові платежі) з осіб, що використовують спрощену систему оподаткування згідно з пунктами 5-9 статті 9 цього Закону. Така перевірка здійснюється не частіше одного разу за наслідками звітного календарного року, але не раніше строків, визначених законодавством для подання річного податкового звіту (декларації) такими особами з такого податку. Будь-яке податкове або адміністративне нарахування, здійснене з порушенням цього правила, вважається незаконним та не підлягає виконанню.

Позапланова перевірка, що провадиться уповноваженими контролюючими органами стосовно осіб, визначених у частині другій цієї статті, може здійснюватися виключно на підставі постанови слідчого, органу дізнання або відповідно до рішення суду.

Планові або позапланові перевірки осіб, що використовують реєстратори розрахункових операцій, розрахункові книжки або книги обліку розрахункових операцій, здійснюються у порядку, передбаченому законодавством України.

Забороняється проведення перевірок осіб, визначених у пунктах 5-9 статті 9 цього Закону, щодо діяльності, передбаченої лише цим Законом, іншими державними органами, ніж ті, що визначені контролюючими органами згідно із законодавством України.

(*Стаття 16 в редакції Закону N 2156-III від 21.12.2000*) **Розділ V**
ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ ВИМОГ ЦЬОГО ЗАКОНУ

Стаття 17. За порушення вимог цього Закону до суб'єктів господарювання, які здійснюють розрахункові операції за товари (послуги), за рішенням відповідних органів державної податкової служби України застосовуються фінансові санкції у таких розмірах:

1) у разі встановлення протягом календарного року в ході перевірки факту: проведення розрахункових операцій з використанням реєстраторів розрахункових операцій або розрахункових книжок на неповну суму вартості проданих товарів (наданих послуг); не проведення розрахункових операцій через реєстратори розрахункових операцій з фіскальним режимом роботи; невідповідності суми готівкових коштів на місці проведення розрахунків сумі коштів, зазначеній у денному звіті, а в разі використання розрахункової книжки - загальній сумі продажу за розрахунковими квитанціями, виданими з початку робочого дня; нероздрукування відповідного розрахункового документа, що підтверджує виконання розрахункової операції, або проведення її без використання розрахункової книжки на окремому господарському об'єкті такого суб'єкта господарювання:

вчинене вперше - 1 гривня;

вчинене вдруге - 100 відсотків вартості проданих з порушеннями, встановленими цим підпунктом, товарів (послуг);

за кожне наступне вчинене порушення - у п'ятикратному розмірі вартості проданих з порушеннями, встановленими цим підпунктом, товарів (послуг);

(*Пункт 1 статті 17 із змінами, внесеними згідно із Законом N 2156-III від 21.12.2000; в редакції Закону N 2756-VI від 02.12.2010*) (*Пункт 2 статті 17 виключено на підставі Закону N 2756-VI від 02.12.2010*)

3) двадцять неоподатковуваних мінімумів доходів громадян - у разі невикористання при здійсненні розрахункових операцій у випадках, визначених цим Законом, розрахункової книжки або використання незареєстрованої належним чином розрахункової книжки чи порушення встановленого порядку її використання, або незберігання розрахункових книжок протягом встановленого терміну;

(Пункт 3 статті 17 із змінами, внесеними згідно із Законом N 2156-III від 21.12.2000; в редакції Закону N 2756-VI від 02.12.2010)

4) двадцять неоподатковуваних мінімумів доходів громадян - у разі невиконання щоденного друку фіскального звітного чеку або його незберігання;

(Пункт 4 статті 17 із змінами, внесеними згідно із Законом N 2156-III від 21.12.2000; в редакції Закону N 2756-VI від 02.12.2010)

5) десяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян - у разі якщо контрольну стрічку не надруковано або не створено в електронній формі на реєстраторах розрахункових операцій або не збережено контрольну стрічку протягом трьох років, або виявлено спотворення даних про проведені розрахункові операції, інформація про які міститься на контрольній стрічці, створеній в електронній формі;

(Пункт 5 статті 17 із змінами, внесеними згідно із Законом N 2156-III від 21.12.2000; в редакції Закону N 2756-VI від 02.12.2010)

6) п'яти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян - у разі проведення розрахункових операцій через реєстратори розрахункових операцій без використання режиму попереднього програмування найменування, цін товарів (послуг) та обліку їх кількості;

(Пункт 6 статті 17 із змінами, внесеними згідно із Законом N 2156-III від 21.12.2000)

7) десяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян - у разі порушення встановленого у пункті 1 статті 9 порядку проведення розрахунків через каси підприємств, установ і організацій, в яких ці операції повинні проводитися з оформленням прибуткових і видаткових касових ордерів та видачею відповідних квитанцій, підписаних і завірених печаткою у встановленому порядку, або у разі порушення порядку оформлення розрахункових і звітних документів при здійсненні

продажу проїзних і перевізних документів на залізничному (крім приміського) та авіаційному транспорті;

(Пункт 7 статті 17 із змінами, внесеними згідно із Законом N 2156-III від 21.12.2000)

8) ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян - у разі застосування при здійсненні розрахункових операцій реєстратора розрахункових операцій, в конструкцію чи програмне забезпечення якого внесені зміни, не передбачені конструкторсько-технологічною та програмною документацією виробника за умови відсутності чи пошкодження пломби центру сервісного обслуговування.

*(Пункт 8 статті 17 із змінами, внесеними згідно із Законом N 2156-III від 21.12.2000; в редакції Закону
2756-VI
від 02.12.2010)* N

Стаття 18. У разі порушення встановленого цим Законом порядку виконання операцій з купівлі-продажу іноземної валюти, до уповноважених банків та суб'єктів господарювання, що здійснюють свою діяльність на підставі агентських угод з уповноваженими банками, за рішенням відповідних органів державної податкової служби України застосовуються фінансові санкції у таких розмірах:

1) ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян - у разі непроведення розрахункових операцій через реєстратор розрахункових операцій, нероздрукування розрахункового документа, що підтверджує виконання операції з купівлі-продажу іноземної валюти, або проведення операції на неповну суму коштів;

2) ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян - у разі застосування при здійсненні розрахункових операцій незареєстрованого, неопломбованого або опломбованого з порушенням встановленого порядку реєстратора розрахункових операцій;

3) ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян - у разі невідповідності даних розрахункових документів, що підтверджують здійснення операцій з купівлі-продажу іноземної валюти, даним їх других примірників та/або даним фіскального звіту;

4) п'ятикратного розміру суми, на яку виявлено незбіг, - у разі перевищення суми

готівкових коштів або іноземної валюти на місці проведення операцій над сумою коштів, яка зазначена у фінансовому звіті;

5) п'ятисот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян - у разі застосування при здійсненні операцій з купівлі-продажу іноземної валюти реєстратора розрахункових операцій, в який внесено зміни в програмно-технічні засоби, що реалізують фінансові функції.

Стаття 19. До суб'єктів господарювання, що реалізують для застосування у сферах, визначених цим Законом, реєстратори розрахункових операцій з числа включених до Державного реєстру реєстраторів розрахункових операцій, в конструкцію чи програмне забезпечення яких внесені зміни, не передбачені конструкторсько-технологічною та програмною документацією виробника, за рішенням відповідних органів державної податкової служби України застосовується фінансова санкція у розмірі п'ятисот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян за кожний реалізований реєстратор розрахункових операцій, при цьому вартість реалізованої продукції повертається покупцю, а реалізована продукція підлягає конфіскації.

Стаття 20. До суб'єктів господарювання, що здійснюють реалізацію товарів, які не обліковані у встановленому порядку, застосовується фінансова санкція у розмірі подвійної вартості необлікованих товарів, які не обліковані за місцем реалізації та зберігання, за цінами реалізації, але не менше десяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

(Стаття 20 із змінами, внесеними згідно із Законом N 2156-III від 21.12.2000; в редакції Закону N 2746-III від 04.10.2001; із змінами, внесеними згідно із Законом N 2756-VI від 02.12.2010) (Статтю 21 виключено на підставі Закону N 2756-VI від 02.12.2010) (Статтю 22 виключено на підставі Закону N 2756-VI від 02.12.2010) (Статтю 23 виключено на підставі Закону N 2756-VI від 02.12.2010)

Стаття 24. У разі встановлення контролюючими органами факту внесення не передбачених конструкторсько-технологічною та програмною документацією виробника

змін у конструкцію чи програмне забезпечення належним чином опломбованого реєстратора розрахункових операцій, до центра сервісного обслуговування, який здійснює технічне обслуговування і ремонт цього реєстратора, застосовується фінансова санкція у розмірі трьохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

(Стаття 24 із змінами, внесеними згідно із Законом N 2156-III від 21.12.2000)

Стаття 25. Суми фінансових санкцій, які визначені статтями 17-24 цього Закону, підлягають перерахуванню суб'єктами господарювання до Державного бюджету України в десятиденний термін з дня прийняття органами державної податкової служби України рішення про застосування таких фінансових санкцій.

(Дію статті 25 зупинено на 2003 рік згідно із Законом N 380-IV від 26.12.2002; дію статті 25 зупинено на 2004 рік згідно із Законом N 1344-IV від 27.11.2003; дію статті 25 зупинено на 2005 рік згідно із Законом N 2285-IV від 23.12.2004; із змінами, внесеними згідно із Законом N 2505-IV від 25.03.2005)

Стаття 26. Посадові особи та працівники торгівлі, громадського харчування та сфери послуг, а також посадові особи уповноважених банків та суб'єктів господарювання, що здійснюють свою діяльність на підставі агентських угод з уповноваженими банками з операцій купівлі-продажу іноземної валюти, за порушення вимог цього Закону притягаються органами державної податкової служби України до адміністративної відповідальності згідно з законом.

Стаття 27. Особи, які внесли непередбачені конструкторсько-технологічною та програмною документацією виробника зміни у конструкцію чи програмне забезпечення реєстраторів розрахункових операцій, що можуть призвести до знищення чи зміни накопичених даних про розрахункові операції за товари (послуги) або даних про операції з купівлі-продажу іноземної валюти, притягаються до відповідальності згідно з законом.

(Стаття 27 із змінами, внесеними згідно із Законом N 2156-III від 21.12.2000)

Стаття 28. У разі встановлення при застосуванні реєстратора розрахункових операцій виробничих дефектів в його конструкції чи програмному забезпеченні, які не дозволяють спотворювати інформацію про обсяг розрахункових операцій чи обсяг операцій з купівлі-продажу іноземної валюти, що заноситься до фіскальної пам'яті, виробник зобов'язаний за власні кошти усунути ці дефекти у кожному із реалізованих реєстраторів розрахункових операцій.

Стаття 29. У разі встановлення при застосуванні реєстратора розрахункових операцій виробничих дефектів в його конструкції чи програмному забезпеченні, які дозволяють спотворювати інформацію про обсяг розрахункових операцій чи обсяг операцій з купівлі-продажу іноземної валюти, яка заноситься до фіскальної пам'яті, до виробника чи постачальника цього реєстратора за рішенням органів державної податкової служби України застосовується фінансова санкція у розмірі п'ятисот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян. При цьому такі реєстратори підлягають конфіскації, виробник або постачальник зобов'язаний повернути їх вартість суб'єкту господарювання, а зазначена модель реєстратора розрахункових операцій у встановленому порядку виключається з Державного реєстру реєстраторів розрахункових операцій.

II. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності з 1 січня 2001 року.

(Пункт 1 розділу II в редакції Закону N 1927-III від 13.07.2000)

2. Кабінету Міністрів України у місячний термін внести на розгляд Верховної Ради України пропозиції щодо внесення змін до законодавчих актів України, що впливають з цього Закону.

3. До приведення чинного законодавства у відповідність з цим Законом чинні закони та інші нормативно-правові акти застосовуються в частині, що не суперечить цьому Закону.

(Прикінцеві положення доповнено пунктом 3 згідно із Законом N 2156-III від 21.12.2000)

4. Кабінету Міністрів України:

відповідно до статті 10 цього Закону доповнити перелік окремих форм та умов проведення діяльності у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг, яким дозволено проводити розрахункові операції без застосування реєстраторів розрахункових операцій з використанням розрахункових книжок та книг обліку розрахункових операцій, передбачивши в ньому здійснення діяльності у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг суб'єктами господарювання на території сіл і селищ міського типу, яким згідно з Законом України "Про статус гірських населених пунктів в Україні" надано статус гірських;

розглянути питання щодо можливості торгівлі тютюновими виробами спеціалізованими кіосками, що здійснюють продаж періодичних видань друкованих засобів масової інформації на умовах застосування спрощеної системи оподаткування.

(Прикінцеві положення доповнено пунктом 4 згідно із Законом N 2156-III від 21.12.2000)

5. Кабінету Міністрів України, Національному банку України, Державній податковій адміністрації України, іншим центральним органам виконавчої влади у чотиримісячний термін привести свої нормативні акти у відповідність з цим Законом.

6. Національному банку України, міністерствам, іншим центральним органам виконавчої влади у чотиримісячний термін розробити та затвердити нормативні документи, що визначені у цьому Законі.

7. Міністерствам та іншим центральним органам виконавчої влади, що здійснюють розроблення нормативних документів стосовно технічних вимог до фіскальних засобів контролю для різних сфер застосування, забезпечити узгодження цих документів з Державною комісією з питань впровадження електронних систем і засобів контролю та управління товарним і грошовим обігом.

8. Первинна реєстрація реєстраторів розрахункових операцій, які створюють контрольну стрічку в електронній формі, дозволяється з 1 грудня 2011 року після підтвердження їх відповідності за результатами перевірки щодо створення контрольної стрічки в електронній формі, здійсненої відповідно до вимог статті 13 цього Закону.

(Розділ II доповнено пунктом 8 згідно із Законом N 2756-VI від 02.12.2010)

Президе

м. Київ, 6 липня 1995 року N 265/95-ВР

Джерело: zakon.nau.ua